

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 16. februara 2015. godine
Ref. br.:RK773/15

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI137/14

Podnosilac

Shpejtim Ademaj

**Ocena ustavnosti presude P.m.l. br. 194/2013
Vrhovnog suda Kosova od 2. aprila 2014. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shpejtim Ademaj, sa prebivalištem u selu Jablanica, opština Đakovica, trenutno na izdržavanju kazne u zatvoru Dubrava (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Njega zastupa g. Gafur Elshani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu P.m.l. br. 194/2013 Vrhovnog suda Kosova od 2. aprila 2014. godine, koja mu je uručena 23. maja 2014. godine, na osnovu informacija dobijenih od Osnovnog suda u Prištini.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude P.m.l. br. 194/2013 Vrhovnog suda Kosova od 2. aprila 2014. godine. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud, odbijajući zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, povredio njegova prava na jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zabranu diskriminacije i pravna sredstva, garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. septembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 18. septembra 2014. godine, podnosilac zahteva je, na svoju inicijativu, podneo Sudu dodatna dokumenta.
7. Dana 7. oktobra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI137/14 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI137/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.
8. Dana 27. oktobra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje, u skladu sa članom 21. Zakona i pravilom 29 (2) c) Poslovnika. Istog dana, Sud je obavestio Osnovni sud u Prištini o registraciji zahteva i tražio da podnese kopiju dostavnice, koja ukazuje na dan kada je podnosilac zahteva ili njegov zastupnik primio osporenu presudu. Konačno, istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
9. Dana 3. novembra 2014. godine, podnosilac je, na zahtev Suda, podneo punomoćje.
10. Dana 4. novembra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo tražena dokumenta Sudu, koja dokazuju da je podnosilac primio osporenu presudu 23. maja 2014. godine.

11. Dana 21. januara 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. U noći između 14. i 15. oktobra 2009. godine, grupa od 18 (osamnaest) građana sa Kosova je prešla granicu između Srbije i Mađarske, brodom preko reke Tise, blizu grada Subotice. Brod se na putu utopio i 15 (petnaest) građana sa Kosova je izgubilo živote, dok je 3 (tri) preživelo.
13. Dana 7. oktobra 2010. godine, Kancelarija specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (u daljem tekstu: STRK) na osnovu akta PPS. br. 422/09 je podigla optužnicu protiv podnosioca zahteva i šest (6) drugih osoba, koje tereti za krivično delo organizovani kriminal iz člana 274. stav 4 u vezi sa članom 23. Krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: KZK) i krivično delo krijumčarenje emigranata iz člana 138. stav 6 istog Zakonika.
14. Dana 17. juna 2011. godine, Okružni sud u Prištini je usvojio presudu P. br. 244/10, kojom je proglasio podnosioca zahteva „*krivim za oba krivična dela i kaznio ga, za prvo krivično delo, kaznom zatvora u trajanju od četrnaest (14) godina i 200.000 €, dok za drugo krivično delo kaznom zatvora u trajanju od dve (2) godine za svakog emigranta, odnosno jedinstvenom kaznom u trajanju od sedamnaest (17) godina i novčanom kaznom od 200.000 €.*“
15. Dana 30. oktobra 2011. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu na presudu Okružnog suda P. br. 244/10, u kojoj je priznao odgovornost za krivično delo krijumčarenje emigrantima iz člana 138. KZK, ali je odbacio optužbe za organizovani kriminal. Dakle, podnosilac zahteva je tražio od Vrhovnog suda da vrati predmet Okružnom sudu na ponovno suđenje, ili da donese novu odluku koja će ga proglasiti odgovornim samo za krijumčarenje emigranata, a ne i za organizovani kriminal.
16. Istog dana, advokat podnosioca zahteva je uložio dodatnu žalbu Vrhovnom sudu na presudu Okružnog suda P. br. 244/10 zbog *“bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i odluke o kazni“.*
17. Dana 2. oktobra 2012. godine, Vrhovni sud je doneo presudu AP-Kz br. 61/2012, kojom je odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, i obrazložio:

“[...] Sudsko veće Okružnog suda je proverilo u potpunosti relevantno činjenično stanje za sve okrivljene. U tu svrhu, Vrhovni sud Kosova se pozvao na obrazloženje presude koje se odnosi na utvrđivanje činjenica i odgovornosti svakog okrivljenog. Nema pokazatelja da Okružni sud nije pravilno razmotrio okolnosti slučaja i čitav postupak je pravično sproveden i objektivna je. Vrhovni sud se slaže da postoje neke formulacije koje je koristilo sudsko veće koje mogu izgledati nejasne. Međutim, nalazi sudskog veća nisu osnovani na pretpostavkama. U stvari, prvostepeni sud je

detaljno obrazložio ocenu dokaza, uključujući verodostojnost svedoka [...] i [...] i važnost njihovih izjava, kako bi odlučio o krivici okrivljenih [...]."

18. Dana 8. decembra 2012. godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu na osnovu člana 451. stav 1 i člana 452. stavova 1 i 3 Zakonika o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK), osporavajući presude P. br. 244/10 Okružnog suda u Prištini i AP-Kz br. 61/2012 Vrhovnog suda, tvrdeći da ove presude sadrže *"bitne povrede odredaba ZKPK [...] druge povrede odredaba KZK, koje su uticale na zakonitost sudske odluke [...]."*
19. Dana 2. aprila 2014. godine, Vrhovni sud je doneo presudu P.m.l. br. 194/2013, kojom je odbio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti kao neosnovan i obrazložio:

"Vrhovni sud Kosova se prvo poziva na član 432. Zakonika o krivičnom postupku (član 451, stav 2 ZKPK), koji propisuje da se zahtevi za zaštitu zakonitosti ne mogu podneti na osnovu pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. Dakle, osporavanje činjeničnog stanja u ovoj fazi postupka je neprihvatljivo i sud će se ograničiti samo u oceni eventualnih povreda u tumačenju ili primeni zakona [...]

Prema članu 436. Zakonika o krivičnom postupku (član 451. ZKPK), ograničava se samo na utvrđivanje povreda zakona, koje stranka koja traži tvrdi u svom zahtevu.

[...]

Osim toga, tokom ocenjivanja, Vrhovni sud Kosova nije našao proceduralne povrede u pobijenim presudama i nije utvrdio neke druge povrede, koje treba da se uzmu u obzir ex officio."

Navodi podnosioca

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom P.m.l. br. 194/2013 Vrhovnog suda od 2. aprila 2014. godine, odbijajući njegov zahtev za zaštitu zakonitosti, povređena njegova prava garantovana Ustavom, odnosno članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 33. [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima], članom 34. [Pravo Lica da mu se ne Sudi dva Puta za Isto Krivično Delo], njegovo pravo na pravično suđenje garantovano članom 6. ESLJP i članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).
21. Što se tiče navodne povrede njegovih prava iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP, podnosilac zahteva tvrdi: *"Podnosilac zahteva smatra da su mu gore navedenim odlukama povređena prava na pravično i nepristrasno suđenje, obzirom da se tokom suđenja nije dokazalo da je podnosilac zahteva postupcima ili neindividualnim postupcima, bio deo organizovanog kriminala ili da je sarađivao u izvršenju dela, kao što je propisano članom 274, stav 4 u vezi sa članom 23. Krivičnog zakonika Kosova i u žalbenom postupku je priznao krivicu i kaznu za krivično delo krijumčarenje emigrantima, dok je pobijenim presudama proglašen krivim i za krivično delo organizovanog kriminala."*

22. Što se tiče povreda drugih ustavnih odredbi, odnosno člana 24., člana 33. i člana 34., podnosilac zahteva ih samo navodi kao navodne povrede, a nije podneo nikakve argumente ili dokaze u prilog svojim tvrdnjama.

23. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da utvrdi:

“[...] da je presudom Okružnog suda u Prištini P. br. 244/2010 od 17. juna 2011. godine, i presudama višestepenih sudova, kojima je određena visina izrečenih kazni i prema redovnim i vanrednim pravnim sredstvima, došlo do povrede Ustava, primenjivog zakona i prava na pravično i nepristrasno suđenje. Podnosilac zahteva tvrdi da postoji disproporcija visine kazne sa krivičnim delima na štetu podnosioca i za krivično delo organizovani kriminal za koje se tereti nije dokazano da je podnosilac zahteva bio učesnik u kriminalnoj organizaciji nekim postupkom ili njegovim individualnim nepostupanjem.

Iste presude da se ukinu što se tiče organizovanog kriminala iz člana 274, stav 4 u vezi sa članom 23. Krivičnog zakonika Republike Kosova i da se novi slučaj sudi na nepristrasan način i na osnovu dokaza.”

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu, u skladu sa uslovima člana 113.7 Ustava.

Član 113. stav 7 Ustava, propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

25. Pored toga, član 49. Zakona, propisuje *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku”*.

26. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva pokrenuo sudski postupak pred redovnim sudovima, odnosno pred Okružnim sudom, a kasnije i pred Vrhovnim sudom Kosova. Sud takođe primećuje da je podnosiocu zahteva uručena poslednja presuda Vrhovnog suda 23. maja 2014. godine, i da je podneo svoj zahtev Sudu 12. septembra 2014. godine.

27. Dakle, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, da je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju prema primenjivom zakonu, i da je zahtev podneo u roku od četiri meseca.

28. Pored toga, sud se poziva na pravila 36 (1) d) i 36 (2) b) i d) Poslovnika, koja propisuju:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.”

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,

[...]

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”

A. Što se tiče tvrdnji iz člana 31. Ustava i člana 6 EKLJP

29. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva je imao mogućnost da ospori optužbe na svim stepenima redovnih sudova, što je i učinio, koristeći svoje pravo da predstavi svoju odbranu i pravo na redovno i vanredno pravno sredstvo. Pored toga, Sud smatra da je obrazloženje koje je pružio Vrhovni sud, odgovarajući na tvrdnje podnosioca zahteva u pogledu odluke o kazni, jasno i pravično.
30. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva u pogledu ocene dokaza i saslušanja svedoka, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).
31. Ustavni sud, takođe, ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. Vidi takođe: slučaj Ustavnog suda br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
32. Ustavni sud može samo da razmotri da li su postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine).
33. Sud smatra da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i pred Vrhovnim sudom, bili pravični i obrazloženi (Vidi: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

B. Što se tiče tvrdnji iz člana 24. 33. i 34. Ustava

34. Sud primećuje da je podnosilac zahteva samo naveo i opisao sadržaj ustavnih odredbi koje garantuju jednakost pred zakonom, načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima i pravo lica da mu se ne sudi dva puta za isto krivično delo. Međutim, podnosilac zahteva nije jasno predstavio kako je i zašto drugačije tretiran, kako je princip legaliteta i proporcionalnosti povređen ili zašto smatra da mu je dva puta bilo suđeno za isto krivično delo.

35. U tom smislu, Sud ponavlja da nezadovoljstvo odlukom ili samo pominjanje članova i odredaba Ustava nije dovoljno da podnosilac zahteva pokrene tvrdnju o ustavnim povredama. Kada se tvrde ustavne povrede, podnosilac zahteva treba da iznese uverljive i nesporne argumente u prilog tvrdnjama kako bi zahtev bio osnovan (Vidi: slučaj Ustavnog suda br. KI198/13 podnosilac zahteva *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2014. godine).
36. U tom smislu, podnosilac zahteva nije podneo nijedan uverljiv argument kako bi se utvrdilo da navodne povrede, pomenute u zahtevu, predstavljaju ustavnu povredu (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke*, ESLJP rešenje o prihvatljivosti, br. 53363/99, od 31. maja 2005. godine), niti je precizirao kako navedeni članovi Ustava, EKLJP i UDLJP potkrepljuju njegovu tvrdnju na osnovu člana 113.7 Ustava i člana 48. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48 Zakona i pravilima 36 (1) d), 36 (2) b) i d) Poslovnika, dana 21. januara 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev:
- a. što se tiče tvrdnji pod tačkom A), neprihvatljivim, jer činjenice koje je izneo podnosilac zahteva ni na koji način ne opravdavaju navodnu tvrdnju o kršenju ustavnih prava;
 - b. što se tiče tvrdnji pod tačkom B), neprihvatljivim, jer podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani